

HandläggareKristofer Stjernqvist
08-508 87 594**Till**Trafiknämnden
2025-02-13

Program för permanent aktivering i fokusområden 2025-2026. Inriktningsbeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till inriktning enligt tjänsteutlåtandet.
2. Trafiknämnden ger trafikkontoret i uppdrag att fortsätta planering enligt tjänsteutlåtande och återkomma med genomförandebeslut för år 2025 och år 2026. Den sammanlagda totala utgiften för åren 2025-2026 beräknas till 50 mnkr.
3. Trafiknämnden anmäler beslutet till Järva, Skärholmen, Farsta och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnder.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefUlrika Falk
AvdelningschefKarin Tufvesson Hjelmfeldt
Enhetschef**Trafikkontoret**
StadsmiljöFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 87 594
Växel 08-508 27 200
kristofer.stjernqvist@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Sammanfattning

Trafiknämnden har i budget för 2024 fått en utökad investeringsram om 60 mnkr för perioden 2024-2026. Investeringarna ska användas för att i samarbete med berörda stadsdelsnämnder genomföra åtgärder i stadens fokusområden för att permanent aktivera torgen i samverkan med näringsliv, fastighetsägare och kulturliv. De

fokusområden som pekas ut i stadens översiktsplan är Järva, Skärholmen, Farsta samt Hagsätra-Rågsved.

Kontoret har under senare år stärkt arbetet med platsaktivering och platsutveckling, exempelvis genom att utveckla Levande Stockholm. Programmet för permanent aktivering bedöms bli ett viktigt tillskott till detta arbete samt övriga investeringar som kontoret planerar att genomföra, exempelvis genom budgetjusteringar för t.ex. trygghets- och klimatinvesteringar. Kontoret avser att addera åtgärder till berörda platser, bland annat möblering av olika slag, möjlighet till uppträdanden, ytor för lek, dricksvattenfontäner och belysning mm. Kontoret kommer att förankra åtgärderna inom de olika fokusområdena med berörda stadsdelar och övriga aktuella lokala aktörer och stadsledningskontoret.

Kontoret föreslår att trafiknämnden godkänner förslag till inriktning och ger trafikkontoret i uppdrag att fortsätta planering. Den sammanlagda totala utgiften för år 2024-2026 beräknas till 60 mnkr varav beslut på delegation motsvarande 10 mnkr tagits under 2024.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Trafiknämnden förvaltar och ansvarar för utveckling av stadens torg, upplåtelse av torgplatser samt utveckling och tillsyn av torghandeln.

Trafiknämnden har i budget för 2024 fått en utökad investeringsram om 60 mnkr för perioden 2024-2026. Investeringarna ska enligt tillhörande budgetaktivitet användas för att i samarbete med berörda stadsdelsnämnder genomföra investeringsåtgärder i stadens fokusområden för att permanent aktivera torgen i samverkan med näringsliv, fastighetsägare och kulturliv.

Med permanent aktivering avser trafiknämnden att underlätta för berörda aktörer, exempelvis näringsliv, fastighetsägare och kulturliv att genomföra aktiviteter och evenemang, samt att öka vistelsevärdena på berörda platser inom fokusområdena. Kontoret kommer även fortsatt att arbeta med tillfällig aktivering i form av t.ex. sommar- och vinterplatser. Detta arbete beskrivs närmare i ett tjänsteutlåtande med dnr T2024-03543.

Detta inriktningsbeslut gäller för perioden 2025-2026. Kontoret avser att återkomma med förslag till genomförandebeslut för 2025 respektive 2026.

För år 2024 har kontoret tagit beslut på delegation motsvarande 10 mnkr. Det innebär att den totala investeringskostnaden uppgår till 60 mnkr, varav detta inriktningsbeslut avser 50 mnkr.

Beslutade åtgärder

För nedanstående platser har kontoret under 2024 tagit beslut på delegation gällande följande åtgärder:

Järva

Tensta

- Förbättrad markbeläggning i Tenstagången.
- Mosaikutsmyckning i tunnel under Tenstavägen

Hjulsta torg

- På Hjulsta torg planerar kontoret att genomföra ett torgupprustningsprojekt vilket bland annat medför tillskott av planteringar, växtbäddsrenovering av befintliga träd, ny samt förflyttad belysning, installation av dricksvattenfontän, ny markbeläggning samt adderande av fler sittplatser och tillskott av lekfulla inslag.

Sätra torg

- Torget har tidigare varit en plats inom Levande Stockholm och kommer nu få tillskott i form av växtlighet och ny interaktiv belysning.

Akalla Norra t-banetorget

- Tillskott av ny belysning.
- Ytterligare åtgärder tillkommer under 2025 vilka presenteras under Förslag till inriktning.

Mål och syfte

De fokusområden som pekas ut i Stockholms stads översiktsplan är Järva, Skärholmen, Farsta samt Hagsätra-Rågsved.

Investeringsåtgärderna som planeras att genomföras inom ramarna för permanent aktivering bidrar bland annat till att uppfylla översiktsplanens mål om en god offentlig miljö, kommunfullmäktiges mål om att tryggheten ska öka genom förebyggande insatser och trafiknämndens tillhörande mål Stockholm är en attraktiv stad med levande och trygga offentliga rum i hela staden.

Befintlig situation

Situationen vid de olika platserna skiljer sig åt, men gemensamt är att de är lokala centrum i översiktsplanens fokusområden.

Stadsledningskontoret har tagit fram en centrumanalys och trafikkontoret kommer att beakta de slutsatser som framkommer i denna analys i sitt fortsatta arbete.

De fyra fokusområdena Hagsätra-Rågsved, Farsta, Järva och Skärholmen är prioriterade i stadens budget och hela staden ska bidra till att stärka dessa platser.

Samtliga av de utpekade fokusområdena har en viktig roll inom sitt område genom att knyta samman omkringliggande stadsdelar och i vissa fall även andra kommuner. Med hjälp av de nu planerade investeringsåtgärderna bidrar trafikkontoret genom att tillföra andra typer av värden som kan hjälpa till att utveckla den sociala hållbarheten inom områdena och öka möjligheten till aktivering för invånarna.

Under perioden 2025-2026 planerar kontoret att genomföra åtgärder på ett flertal olika platser inom fokusområdena. Utöver åtgärderna som kontoret planerar inom permanent aktivering pågår flertalet andra projekt som kontoret finansierar inom ram eller genom exempelvis extern- och samfinansiering, samt budgetjusteringar för särskilda ändamål, t.ex. trygghets- och klimatinvesteringar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Samråd har skett med stadsledningskontoret den 27 september 2024.

Åtgärdsförslag

Förslag till inriktning

Trafikkontoret föreslår olika investeringsåtgärder för att permanent aktivera torgen eller platser i anslutning till dessa inom stadens fokusområden. Det trafikkontoret ser kan adderas till berörda platser är bland annat följande; installation av el och vatten för torghandel, dricksvattenfontäner, möblering av olika slag, möjlighet till uppträdanden, ytor för lek, bättre orienterbarhet genom utökad skyltning, belysning, träd, planteringar samt förbättrad tillgänglighet. Investeringarna kan underlätta för kontoret eller andra aktörer, som exempelvis stadsdelsförvaltningar, att aktivera ytan vilket även bidrar till stadens platsaktiverings- och platsutvecklingsarbete som helhet.

Delar av de utökade medlen kommer att användas för att delfinansiera vissa redan pågående projekt inom fokusområdena, t ex. olika typer av trygghetsåtgärder eller torginvesteringar. Detta kan ge stora samordningsvinster för kontoret och kontoret behöver därför en viss flexibilitet i planeringen för hur dessa medel ska användas.

Arbetet är för närvarande i ett planeringsskede vilket innebär att ytterligare åtgärder och platser kan tillkomma samt att gränsdragningen mellan investeringarna inom ramen för detta program samt övriga angränsande uppdrag behöver utredas. Båda dessa delar kommer kontoret redogöra för i kommande genomförandebeslut. Trafikkontoret avser även att förankra åtgärderna inom de olika fokusområdena med berörda stadsdelar, övriga lokala aktörer och stadsledningskontoret.

I prioriteringen av planerade investeringsåtgärder har kontoret beaktat de platser Levande Stockholm genomfört olika typer av tillfälliga aktiveringsåtgärder på. Programmet blir därmed en viktig del av kontorets platsutvecklingsarbete, vilket underlättar för såväl staden som andra aktörer att genomföra aktiviteter på platserna.

Nedan redogörs för det fokus kontoret har inom stadens fokusområden för 2025.

Järva

Inom fokusområde Järva planerar kontoret för att genomföra ett flertal torguppgrustningsprojekt av medelstor karaktär. Gemensamt för dessa projekt är att fokus ligger på att genomföra åtgärder som aktiverar torgen och bidrar till att tillgängliggöra ytorna samt öka vistelsevärdena på de olika platserna. Kontoret bedömer dessa investeringsåtgärder som prioriterade varför avsikten är, att om tillförda medel inom programmet inte är tillräckliga, addera ytterligare medel för att möjliggöra genomförandet av dessa projekt.

Utöver nedan angivna åtgärder har kontoret även för avsikt att ansöka om budgetjustering avseende trygghetsinvestering för platser i anslutning till Kista busstorg samt klimatinvestering för anläggande av en mikropark på Ärvingegången.

Nedan anges exempel på åtgärder kontoret planerar påbörja under 2025 inom Järva:

Husby

Inom Husby planerar kontoret att genomföra ett flertal olika investeringsåtgärder som bland annat bidrar till att binda samman och tillgängliggöra de olika torgytorna inom Husby.

På Husby stora torg avser kontoret att skapa en fri evenemangsyta nära kulturskolan. Detta möjliggör evenemang av olika slag i direkt anslutning till kulturskolan. Denna platsutveckling sker i nära dialog med Stadsteatern och kulturskolan. Utöver detta kommer även markbeläggningen ändras och delvis bytas ut samt att det kommer adderas bänkar, belysning, grönska, el och lekfulla inslag till platsen.

Vid Husby norra torg planerar kontoret genomföra ett flertal olika åtgärder för att tillgängliggöra platsen så som förbättrad markbeläggning, översyn av befintliga växtbäddar, förbättrad belysning, tillförande av mer grönska, sittplatser, lekfulla inslag samt installation av dricksvattenfontän.

Även på Husby södra torg avser kontoret att genomföra investeringar för att öka vistelsevärdena på platsen. På detta torg planerar kontoret att tillföra mer grönska, träd, sittplatser, lekfulla inslag, förbättrad belysning samt installation av dricksvattenfontän.

Edvard Griegsgången är en längre gång som binder samman de olika torgytorna inom Husby. För att förbättra orienterbarheten mellan ytorna avser kontoret att förbättra skyltningen på denna plats vilket tillgängliggör tillgången till de olika torgytorna inom Husby. Utöver detta avser kontoret också att förbättra belysningen längs denna sträcka. Kontoret har även påbörjat en dialog med Svenska bostäder för att se över deras möjlighet till att genomföra åtgärder på fastigheternas fasader.

I nära anslutning till torgytorna i Husby ligger Husby gröna kulturstråk som kontoret inom ramarna för Grönare Stockholm tillfört och som invigdes 2022. På platsen har det anlagts podier som är avsedda för konst. Det har dock inte uppförts någon konst ännu och kontoret avser därför att tillföra konst här. Detta kommer att ske i samarbete med olika aktörer med avsikten att konsten ska vara framtagen av lokala konstnärer.

Rinkeby

På Rinkeby torg planerar kontoret genomföra en torgupprustning vilket bland annat innebär ny markbeläggning, nya sittmöbler i varierande utformning, belysningsåtgärder vilket bland annat innefattar effektbelysning, förbättrad skyltning för bättre orienterbarhet, adderande av mer grönska, installation av dricksvattenfontän, genomföra åtgärder för en säker el för torghandel och evenemang samt tillförande av lekfulla inslag på såväl torg som i portiker. Detta platsutvecklingsarbete sker i dialog med berörda fastighetsägare.

Kista

På Kista torg är avsikten att renovera befintliga växtbäddar, ersätta döda träd, installera dricksvattenfontän samt även tillföra ytterligare möblering på platsen.

Akalla

I Akalla planerar kontoret för torgupprustning av Akalla norra tunnelbanetorg. Denna upprustning innebär olika typer av åtgärder som syftar till att öka aktiveringen och förbättra vistelsevärdena på platsen. De åtgärder som planeras är bland annat att tillföra ny möblering, skapa ytor med lek och lekfulla inslag, addera planteringar där även markmaterial ska bytas ut till ett genomsläppligare material. Kontoret avser även att tillföra ny belysning för ökad trygghet och bättre överblickbarhet samt att säkerställa att det finns platser för uteservering på torget.

Utöver detta är avsikten även att tillföra konst till platsen vilket sker i samarbete med Järva stadsdelsförvaltning och Stockholm konst. Konsten kommer tas fram i ett dialogprojekt tillsammans med barn och unga från Akalla.

Skärholmen

Inom fokusområde Skärholmen har Levande Stockholm över tid genomfört aktiveringsåtgärder av olika slag. På sikt är avsikten att avetablera vissa av dessa åtgärder till förmån för åtgärder av permanent karaktär.

För att dessa åtgärder på sikt ska bli hållbara och väl genomtänkta investeringar som bidrar till utvecklingen av de olika platserna inom Skärholmen kommer kontorets arbete för 2025 att fokusera på att utveckla och genomföra dialoger och samarbete med berörda aktörer på de olika platserna, så som Skärholmen stadsdelsförvaltning, näringslivsrepresentanter, fastighetsägare, kulturliv samt andra berörda aktörer. Sammantaget ser kontoret detta som den bästa framkomliga lösningen för att kunna genomföra mer hållbara investeringar under 2026.

Utöver detta har kontoret som avsikt att ansöka om budgetjustering för trygghetsinvestering i Bredäng vilket bland annat innefattar att etablera "Galleri Bredäng" i anslutning till den västra tunneln. Detta sker i samarbete med Skärholmens stadsdelsförvaltning och kulturskolan.

I avvaktan på större investeringar kommer kontoret under 2025 genomföra investeringar av mindre karaktär på följande platser inom fokusområde Skärholmen:

Skärholmens centrum

I Skärholmens centrum planerar kontoret att tillföra växtlighet i anslutning till torget som komplement till tidigare genomförda åtgärder.

Bredängstorget

På Bredängstorget är avsikten att renovera befintliga växtbäddar, ersätta döda träd samt tillföra ytterligare möblering på platsen.

Vårbergs centrum

I Vårberg planerar kontoret för att tillföra sittplatser på ett flertal olika platser på gatumark i nära anslutning till Vårbergs centrum.

Sätra centrum

I Sätra centrum avser kontoret att anlägga fler planteringar och tillföra ytterligare sittplatser och annan möblering i anslutning till centrum, så väl på torgytor som i gatumiljö. Utöver detta ser kontoret även över möjligheten att addera lekfulla inslag till platsen.

Farsta

Inom Farsta planerar kontoret för att genomföra torgupprustningsprojekt på några platser. Gemensamt för dessa projekt är att fokus ligger på att genomföra åtgärder som aktiverar torgen och bidrar till att tillgängliggöra ytorna samt öka vistelsevärdena på de olika platserna. På en av dessa platser har även Levande Stockholm haft aktiveringsåtgärder där avsikten på sikt är att detta ska omvandlas genom åtgärder av mer permanent karaktär.

Även inom fokusområde Farsta planerar kontoret att ansöka om budgetjustering genom medel för klimatinvesteringar för att gröngöra ytor på Farsta strandplan, i anslutning till Stieg Trenters torg.

Nedan följer exempel på platser där kontoret avser att påbörja åtgärder under 2025:

Karlandaplan - Farsta centrum

På denna plats planeras det för att tydliggöra platsen som en entré till Farsta centrum för att öka vistelsevärdena och tillgängligheten till Farsta centrum. Utöver detta kommer det tillföras sittplatser för olika behov, planteringar av olika slag och ytor innehållandes lekfulla inslag. För att förbättra tillgängligheten på platsen kommer markbeläggningen förändras och växtbäddarna renoveras då nuvarande försvårar framkomligheten och detta sammantaget ökar tillgängligheten för alla till platsen.

Hökarängsplan

Baksidan av Hökarängsplan upplevs idag som en otrygg plats varför kontoret planerar att tillföra belysning och planteringar på denna plats för att öka möjligheten till vistelse. På Hökarängsplan finns det idag en viss höjdsättningsproblematik som kontoret avser att åtgärda för att tillgängliggöra så väl platsen som tillgången till lokaler och verksamheter för alla. Detta sker i samarbete med berörda handlare inom området. Utöver detta kommer även antalet sittplatser utökas där det bland annat kommer adderas fasta sittplatser med bord.

Hagsätra/Rågsved

Inom fokusområde Hagsätra/Rågsved har kontoret meddelats budgetjustering för 2024 i form av medel för en trygghetsinvestering som för närvarande genomförs.

Utöver detta är kontorets fokus för 2025 gällande Hagsätra/Rågsved att utveckla och genomföra dialoger och samarbete med berörda aktörer på de olika platserna, så som Enskede/Årsta/Vantörs stadsdelsförvaltning, näringslivsrepresentanter, kulturliv, medborgare samt andra berörda aktörer. Syftet med detta är att de åtgärder kontoret avser att genomföra på längre sikt ska vara mer lokalt förankrade och bygger på de behov av platsutveckling som finns inom området. Kontorets bedömning är att vi genom detta skapar bättre förutsättningar för hållbara investeringar för 2026.

Avvägningar och konsekvenser gällande föreslagen inriktning

Den utökade investeringsramens syfte är att i första hand bidra till ett mer levande stadsliv och ökad trygghet. Skyfallsåtgärder är inte aktuella i detta arbete.

De utökade investeringsmedlen kommer framförallt att användas till olika typer av platsaktivering av den typ som nämnts ovan.

Samtliga åtgärder tar hänsyn till målen i Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, som bland annat innebär att personer med funktionsnedsättning ska kunna använda Stockholms olika platser både inne och ute.

Tidplan och genomförande

Tidplan

2024	2025	2026

Planering. Genomföranden av vissa mindre åtgärder som kan beslutas på delegation.	Inriktningsbeslut för perioden 2025-2026. Genomförandebeslut för 2025 och 2026. Projektering. Genomföranden av åtgärder.	Genomföranden av återstående åtgärder.
--	---	--

Trafik under byggtiden

De åtgärder som planeras är av mindre karaktär och bedöms ha liten eller ingen påverkan på trafiken.

Ekonomi och finansiering

Investering

Programmets totala investeringsutgift är enligt nämndens tilldelade budgetram 60 mnkr varav genomförandebeslut på delegation har fattats för cirka 10 mnkr under 2024.

För närvarande har 20 mnkr inrymts inom nämndens utökade investeringsplan för år 2024 och 40 mnkr inrymts inom nämndens utökade investeringsplan år 2025-2026. Kontoret avser att i verksamhetsberättelsen för år 2024 söka budgetjustering för 12 mnkr, enligt preliminära prognoser som landar på 8 mnkr år 2024.

Kontorets inledande bedömning är att 9 mnkr behövs för utredning och projektering för projekt inom programmet, resterande 41 mnkr avser utgifter för entreprenad, byggaktörsutgifter samt ett riskpåslag för oförutsedda händelser.

I samband med att projektering och planering fortskrider kan denna prognos förändras. Kontoret återkommer med en mer detaljerad ekonomiskt redovisning i kommande genomförandebeslut.

	2025	2026	Summa
Utredning/projektering	6	3	9
Entreprenad, inkl. byggaktörsutgifter och risk	23	18	41
Totalt	29	21	50

En årlig fördelning enligt tabell 2 möjliggör genomförande av ett flertal åtgärder per år beroende på projektstorlek.

Driftkostnader

Åtgärderna bedöms i allmänhet ha liten påverkan på kostnader för drift och underhåll. I vissa fall kan åtgärderna snarare sänka kostnaderna, då en nedsliten yta förbättras genom åtgärden och driften förenklas.

En nuvärdesberäkning av de totala investeringskostnaderna inom programmets ram har gjorts enligt stadens anvisningar. Beräkningen visar ett negativt nettonuvärde om ca 46,7 mnkr. Beräkningen är baserad på beslutsbeloppets nivå om 50 mnkr.

Nuvärdesberäkningen redovisas i bilaga 1.

Investeringarna kommer att aktiveras successivt från och med år 2026. Kostnaden, som beräknas till cirka 2,3 mnkr 2026, ökar till totalt cirka 3,9 mnkr år 2027 och minskar därefter med gjorda avskrivningar. Kapitalkostnaden är preliminärt beräknad med en genomsnittlig avskrivningstid om 20 år och en intern ränta om 2,8 procent.

Ovanstående kapitalkostnadsberäkning bygger på att samtliga utgifter redovisningsmässigt går att aktivera i balansräkningen. Sannolikt kommer projekten dock innehålla åtgärder som behöver kostnadsföras direkt, t.ex. för sanering och rivning. Det är i dagsläget inte möjligt att uppskatta storleken på det beloppet.

Risk/Osäkerhet

Det finns alltid en risk att det inte kommer att gå att genomföra alla åtgärder i tid på grund av omvärldsläget eller att kapaciteten hos leverantörerna förändras. Vidare finns risk att åtgärderna fördyras av prisökningar kontoret inte råar på, t.ex. marknadsläget eller ökad inflation. För att väga upp den ekonomiska osäkerheten har kontoret ett stort risk- och indexpåslag.

Slut

Bilagor

1. Program för permanent aktivering i fokusområden 2025-2026. Inriktningsbeslut. Bilaga 1 – Nuvärdeskalkyl.